

զհետէ հենող, կամեիչ, խորձեր կապող, սերմահող, և այլն, նորահնար մեքենաները եղան, Սիակայն ի բաց առեալ կամեիչ գործին (batteuse), ընդհանրապէս միտ մեքենաները գրեթէ ամէնն ալ կամ ձիու կամ հզան կամ ուրիշ կենդանեաց ուժոյ միջամուծեամբ կը գործէին:

Այժմեան մարդկութիւնն մինչդեռ մեծ հոգածութեան մէջ է մարդաստոր ինքնաշարժ կառքեր յօրինելու՝ անշուշտ ոմանք իւր չէին կրնար անտեսել նմանօրինակ նորութիւն մ'ալ երկրագործութեան մէջ ներմուծել, և այս յառաջդիմական գաղափարով վաստկել ժամանակ, խնայողութիւն ընել՝ ծախուց, երկիրը լաւ մշակել և գոհացուցիչ արդիւնք ստանալ, և այլն:

1900ի փարիզոյ ցուցահանդիսի մէջ դրուած այլ և այլ ծեսակ երկրագործական ինքնաշարժ կառքերու վրայ չուզելով հոս մանրամասն խօսիլ, միայն ուրախութեամբ կը ծանուցանենք՝ նոյն հանդիսին մէջ գնահատուած, ոսկի միտալի արժանաքած և բնաբերելագոյն համարուած հայկական գիւտ մը՝ որ վանմաշուք Պօղոս Նուպար փաշային է:

Այս մեքենայն զլիաւոր առաւելութիւնը, մինչեւ ցարդ հնարուած երկրագործական ամէն ինքնաշարժ կառքերէ աւելի զիւրաւ կառավարելի, ալ և աճեակ վառնալի և երազընթաց ըլլալու մէջն է: Քրեն առջեւի մասը շոգայ տեղաշարժ գործի մ'է, որոյ ետեւ կան երեք հատ անուաձեւ բորբոսկ երկաթէ խշուր սկաւառակներ՝ որոնք իրարու մէջ անջրպետ ունին և իւրաքանչիւրը շրջապատին վրայ հաստատուած պոդոլմաճ գորաւոր թուրեր (coultre) ունի: Մի և նոյն գծի վրայ գտնուող երեք սկաւառակներուն դիմաց երկաթէ հաստաստուն անիւ մ'ալ կայ: Ուղեցոյց տեղաշարժը յառաջդիմելով՝ քշեալ սկաւառակներն ալ կը սկսին դառնալ և իրենց թուրերը հողը կը ճեղքաբան, իսկ վերոյիշեալ անիւը մասնաւոր մեքենականուծեամբ մը՝ ըստ կամ և ըստ պիտոյից թուրերը գետինը շատ կամ նոսազ խոր՝ փորելու կը նպաստէ: Իսկ սկաւառակաց թուրերը այնպիսի ճարտարաւթեամբ մը գետնեղուած են որ երկրի տեսակին և սերմա-

նելիք հոռետերու պահանջածին համեմատ հողը կատարելապէս կը փշրեն, կը պատրաստեն, ու նոյն իսկ ընտրելագոյն արօրէ, սանարէ, և ուրիշ օգնական գործիներէ աւելի լաւ գործ կը տեսնեն:

Նորահնար հայկական մտաց արդիւնք ինքնաշարժ արօրը ք ցուցահանդիսի միջոց փորձուելով՝ տեսնուած է որ 12 ժամուան մէջ կարելի է՝ անով երեք հարիւրակալ տեղ ամենալաւ կերպով փորել և երկիրը սերմանելու պատրաստել:

Միւր ուրախական մաղթանքները կը մատուցանենք, վսեմաշուք Պօղոս փաշային և այսպիսի գնահատելի գիւտին առթիւ:

Հ. Բ. ՅԻՐԱՅԱՆԻԱՆ

ՈՐԻՔԻՆ ՔԱՂԱՌԱՄԸ

ԱՆՏԵՐՈՒՆՔ որքին, գէթ յողարկաւոր ըլլալով չըրքին թաղում փառաւոր. Տէրտը մ'առանձին, անվարձ ձեռնոռայն Մնթ փոքի մը մէջ տարաւ նետեց զայն: Ախ մը հող ցանեց ամենէն առաջ → Որն հոգ տնկել, անոր վերայ խաչ, — Ապա լրբորտեց հոգոց մը կիսատ Ու գնաց օրհնել հարուստին պըսակ...:

* *

Այդ ցնորա հողին տակ, երջանիկ սակայն Ահ երջանիկ էր հէ՛ր մտնիկիւն այն. Ո՛չ արցունք կար հոն, ո՛չ ալ տառապանք Մահն իրեն համար եղաւ ըստօրանք: → «Հնն քչ հացի պէտք կայ ո՛չ ալ ջուրի, «Ըսաւ, ու խնկաց որբուն անարի. «Հանգերձս է անձ ճեփ-ճերմակ պատան, «Իսկ ունիմ՝ ձըրի լաւ բընակարան» → Ու հըրեշտակներ լոյսերու մէջէն՝ Ժրպտաննու՛ղ զէմըն՝ իրեն կը կանչեն...: Ո՛ւր կարօտագէ՛ն տեսաւ իր Հայրի՛կ...: Ու համբուրելով զըրկեց իր Մայրի՛կ...:

ՏԻՐԱՆ ԳԱՌԱՊԵԱՆ